

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2016
ve LİSTEDE KONYA'NIN YERİ
BURÇİN KABAKCI

TÜRKİYE'NİN

BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA

Haziran, 2017

www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER:

Başlık	Sayfa
1. GİRİŞ	2
2. RAKAMLARLA TÜRKİYE’NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU.....	3
3. TÜRKİYE’NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU ARASINDA YER ALAN KONYA FİRMALARI..	7
3. KAYNAKÇA	8

1. GİRİŞ

İstanbul Sanayi Odası tarafından bu yıl 49’uncusu hazırlanan Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesi 2016 yılı verileri açıklanmıştır. Listenin zirvesindeki isim bu yıl da değişmemiş ve 32 milyar 594 milyon lira üretimden satış rakamı ile TÜPRAŞ almıştır. Listenin ikinci ve üçüncü sıralarında ise Koç Grubu şirketleri olan Ford ve TOFAŞ bulunmaktadır. İSO 500 sonuçlarına göre, sanayi devlerinin üretimden satışları bir önceki yıla göre %8,8’lik artışla 490 milyar liraya, toplam faaliyet karı %18,6 artış ile 52,4 milyar liraya ve toplam ihracatı da %3,1 artış ile 55,1 milyar dolara yükselmiştir. Listede yer alan sanayi kuruluşları, elde ettikleri 52 milyar liralık esas faaliyet karının yarısından fazlasını ise finansman gideri olarak kaybetmiştir.

Listede ilk 10’u içerisinde beş otomotiv şirketinin yer aldığı araştırmaya bu sene 48 yeni sanayi kuruluşu girmiştir. Bu kuruluşların 27 tanesi geçen sene İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasında yer alan şirketler iken, 21 kuruluş ise İSO 1000 dışında olan şirketlerden oluşmaktadır. Listenin ilk 50 şirketi, toplam 490 milyar liralık üretimden satışların 241 milyar lirasını gerçekleştirerek 2015 yılında %48,8 olan payını %49,2’ye çıkarmıştır.

2016 yılında “Türkiye’nin İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” listesinde yer alan ilk 10 firma şunlardır;

Türkiye Sıra		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda/Kamu	Üretimden Satışlar Net (milyon TL)
2016	2015			
1	1	TÜPRAŞ–Türkiye Petrol Raf. A.Ş.	Kocaeli	32.594.414.128
2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	İstanbul	16.314.127.976
3	5	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	İstanbul	12.856.413.539
4	4	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	11.465.524.257
5	3	Arçelik A.Ş.	İstanbul	11.245.036.602
6	15	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Sakarya	10.570.043.142
7	6	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	7.348.858.592
8	8	Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	7.057.554.049
9	10	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.	Çanakkale	6.545.208.753
10	9	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	İskenderun	6.496.505.034

Listede yer alan ilk 10 firmanın 2015 yılındaki sıralamaları incelendiğinde, en dikkat çeken yükselişi Toyota’nın gerçekleştirdiği görülmektedir. 2015 yılında listenin 15. sırasında yer alırken, 2016 yılında 6. sıraya yükselerek ilk 10’daki firmalar arasında yerini almıştır. 2015 yılında listenin 7. sırasında yer alan Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş. 2016 yılında listenin 11. sırasına gerilemiştir.

2. RAKAMLARLA TÜRKİYE’NİN İLK 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2016

İlk 500’de En Fazla Yükselenler

2016	2015	Kuruluşlar	Değişim
194	405	Toyota Boshoku Türkiye Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	211
156	359	Tersan Tersanecilik San. ve Tic. A.Ş.	203
307	488	Daikin Isıtma ve Soğutma Sistemleri San. Tic. A.Ş.	181
68	223	Koç Metalurji A.Ş.	155
237	388	Memişoğlu Tarım Ürünleri Ticaret Ltd. Şti.	151
202	343	Eti Krom A.Ş.	141
272	411	Farba Otomotiv Aydınlatma ve Plastik Fabrikaları A.Ş.	139
225	353	Durmazlar Makine San. ve Tic. A.Ş.	128
301	429	Abalıoğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	128
258	383	Jotun Boya San. ve Tic. A.Ş.	125

İSO İkinci 500’den İlk 500’e Yükselen Firmalar

2016	2015*	Kuruluşlar
394	108	Zorlu Enerji Elektrik Bursa
415	79	TÜVASAŞ-Türkiye Vagon Sanayi A.Ş.
423	292	TARFAŞ Tarımsal Faaliyetler Üretim San. ve Tic. A.Ş.
435	304	Baştuğ Çelik Sanayi A.Ş.
449	101	Destebaşı Grup İnşaat San. ve Tic. A.Ş.
450	4	Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.
451	16	Santa Farma İlaç Sanayii A.Ş.
458	6	Eruslu Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
466	5	Çetinkaya Mensucat San. ve Tic. A.Ş.
471	29	Akpa Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.
472	27	Eksun Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.
474	24	ABC Deterjan San. ve Tic. A.Ş.
475	52	Türk Ytong Sanayi A.Ş.

477	46	Öz-Ka Lastik ve Kauçuk San. Tic. A.Ş.
483	2	Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi A.Ş.
487	21	Ünye Çimento San. ve Tic. A.Ş.
488	64	Sepaş Plastik Kimya İnşaat Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.
489	383	Superlit Boru Sanayi A.Ş.
494	8	Femaş Metal San. ve Tic. A.Ş.
496	49	Sapro Temizlik Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.
497	157	Alp Hayvancılık San. ve Tic. A.Ş.
499	10	Sıddık Kardeşler Haddecilik San. Tic. Ltd. Şti.

*İSO İkinci 500 Listesindeki Yeri

Listeye Yeni Girenler

60	Tiryaki San. ve Tic. A.Ş.
110	Ekinciler A.Ş.
130	RWE & Turcas A.Ş.
137	BMC Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.
145	Kordsa Teknik Tekstil A.Ş.
182	Lidersan Sağlık ve Gıda A.Ş.
204	Tarım Kredi Yem San. ve Tic. A.Ş.
208	Karsan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.
243	Cimtas Boru Ltd. Şti.
254	Eti Bakır A.Ş.
265	Lesaffre Turquie A.Ş.
277	Standard Profil A.Ş.
282	Park Cam San. ve Tic. A.Ş.
313	AKA Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.
327	Nursan Kablo A.Ş.
337	Çelikler Orhaneli A.Ş.
348	Gazi Metal San. ve Tic. A.Ş.
358	Buga Otis Asansör San. ve Tic. A.Ş.
365	ISS Hazır Yemek Üre. ve Hiz. A.Ş.
370	Durum Gıda San. ve Tic. A.Ş.
371	Beyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
382	TYH Uluslararası Tekstil A.Ş.
459	Midat Kablo San. ve Tic. A.Ş.

463	Kalekim A.Ş.
470	Çelikler A.Ş.
484	Corbus Çelik San. ve Tic. A.Ş.
485	Tufan Endüstri A.Ş.

İhracatta İlk 10 Kuruluş

2016	2015	Kuruluş	İhracat (Bin\$)
1	1	Ford	3.958.488
2	4	TOFAŞ	3.247.081
3	3	Oyak-Renault	2.834.318.
4	8	Toyota	2.685.061
5	2	TÜPRAŞ	2.100.413
6	5	Arçelik	1.779.976
7	7	İstanbul Altın Rafinerisi	1.225.489
8	-	-	-
9	9	Bosch	1.066.709
10	-	-	-

Türkiye'nin ihracatının içinde sanayi malları ihracatının payı 2016 yılında da artmaya devam etmiştir. 2015 yılında Türkiye’de ihracatı%4’ünü sanayi malları oluştururken, bu oran 2016 yılı itibari ile % 95,6’ya yükselmiştir. 500 Büyük Sanayi Kuruluşu’nun 2015 yılında zayıflayan ihracat performansı 2016 yılına yeniden yükselmiştir. Türkiye’nin toplam ihracatı ve sanayi malları ihracatı 2016 yılında gerilerken, 500 Büyüğün ihracatında yükselme gözlenmektedir. Söz konusu göstergeye göre, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu, 2016 yılında Türkiye’nin ihracatının % 38,7 ‘sini ve sanayi ihracatının da % 40,4’ünü gerçekleştirmiştir. Ayrıca 2016 yılında 500 Büyüğün ihracatının net satışlar içindeki payı da %30’a yükselmiştir. Bu oran 2014 yılında % 28,3, 2015 yılında ise %28,5 olarak gerçekleşmiştir.

İstihdamda İlk 10 Kuruluş

Sıra No	Kuruluş	Ücretle Çalışanlar Ortalaması	500 Büyük Sıra No
1	Arçelik	17.753	5
2	Ford	10.593	2
3	-	-	-
4	TOFAŞ	9.788	3
5	Türkiye Şeker Fabrikaları	9.059	21

6	Bosch	8.270	23
7	-	-	-
8	-	-	-
9	-	-	-
10	Çay İşletmeleri	7.055	40

En Fazla Kâr Eden İlk 10 Kuruluş

Sıra No	Kuruluş	Dönem Kârı (TL)	500 Büyük Sıra No
1	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	3.336.627.789	66
2	EÜAŞ	3.126.285.159	7
3	TÜPRAŞ	1.639.733.063	1
4	Erdemir	1.579.287.074	11
5	İsdemir	1.551.678.777	10
6	Eti Maden	1.234.064.757	37
7	PETKİM	865.657.321	17
8	-	-	-
9	Ford	768.525.829	2
10	-	-	-

Katma Değerde İlk 10 Kuruluş

Sıra No	Kuruluş	Brüt Katma Değer (TL)	500 Büyük Sıra No
1	TÜPRAŞ	34.951.496.405	1
2	-	-	-
3	JTI Tütün Ürünleri	10.077.550.177	64
4	EÜAŞ	4.682.803.948	7
5	Anadolu Efes	3.539.232.353	104
6	Aygaz	3.238.614.004	14
7	Ford Otomotiv	2.812.478.187	2
8	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	2.564.334.707	66
9	-	-	-
10	İsdemir	2.462.485.964	10

3. TÜRKİYE’NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU ARASINDA YER ALAN KONYA FİRMALARI

Konya Sıra		Türkiye Sıra		Kuruluşlar	Üretimden Satışlar Net 2016 - (milyon TL)	Üretimden Satışlar Net 2015 - (milyon TL)	% Değişim
2016	2015	2016	2015				
1	1	31	37	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	2.414.094.742	2.088.216.676	15,6
2	2	165	236	Eti Alüminyum A.Ş.	686.215.675	467.303.983	46,8
3	3	259	254	Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.	463.867.153	428.978.345	8,1
4	5	350	377	Ova Un Fabrikası A.Ş.	356.048.429	311.080.657	14,4
5	8	414	447	Aydınlar Yedek Parça San. ve Tic. A.Ş.	290.780.970	259.883.251	11,8
6	9	422	469	Helvacızade Gıda İlaç Kimya San. ve Tic. A.Ş.	282.694.875	244.197.610	15,7
7	-	450	-	Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	267.443.395	-	-
8	7	480	422	Akova Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	251.354.815	277.003.399	-9,2
9	10	491	490	Hekimoğlu Un Fabrikası Tic. ve San. A.Ş.	245.774.484	231.379.961	6,2

Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasında yer alan Konya firmalarına bakıldığı zaman, 2016 yılında listede Konya’dan 9 firma olduğu görülmektedir. 2015 yılında Konya’dan 10 firma yer alırken bu sayı 2016 yılında düşüş göstermektedir. Geçen sene listenin 272. sırasında yer alan Pakpen ile 408. sırasında yer alan Konya Çimento’nun 2016 yılında listeye giremedikleri görülmektedir. 2016 yılında listeden çıkan bu iki firmanın yerine, 2015 yılında İSO İkinci 500 listesinde yer alan Enka Süt 2016 yılında yükseliş yaşayarak listenin 450. sırasında yer almıştır.

Konya firmalarının bir önceki yıla göre yüzdelerle değişimlerine bakıldığı zaman, en büyük artışı % 46,8 ile Eti Alüminyum’un gerçekleştirdiği görülmektedir. Eti’yi %15,7’lik değişim oranı ile Helvacızade ve %15,6’lık değişim oranı ile Konya Şeker takip etmektedir. 2016 yılında listede negatif yönde değişim yaşayan tek firma ise % -9,2’lik değişim oranı ile Akova Süt olmuştur.

4. KAYNAKÇA

- Dünya Gazetesi
- Dünya Gazetesi Eki Mercek Haziran 2017
- <http://www.iso500.org.tr/500-buyuk-sanayi-kurulusu/2016/>
- <http://www.iso500.org.tr/iso-500-hakkinda/gecmis-yil-verileri/>